

Aleksander Wielki jako przywódca

Adam Staliński

29 września 2013 r.

Aleksander Wielki jest jednym z najbardziej znanych przywódców w historii. Na taki tytuł zasłużył sobie dzięki nowatorskiej metodzie zarządzania, która stała się przyczyną jego wojskowych sukcesów i pomogła mu zbudować jedno z największych imperiów w dziejach świata. Jego historia daje nam do dziś wiele rad, jak być dobrym przywódcą.

Okoliczności, w których Aleksander zaczynał nie były dla niego łatwe. By być postrzeganym jako wybitny, jego ojciec, Filip II, król Macedonii wysoko postawił przed nim poprzeczkę. Młody Aleksander żalił się nawet przyjaciołom, że ojciec przyćmił go we wszystkim i nie zostawił mu już nic spektakularnego do uczynienia. To jednak właśnie stało się powodem, dla którego bardzo starał się udowodnić wszystkim, że też potrafi dojść do czegoś wielkiego. Filip II był bardzo ambitny i lubił rywalizować. Aleksander zaś odziedziczył po nim te cechy. Choć Filip II wściekał się, gdy jego syn osiągał coś, czego on sam nie potrafił, jak np. opanowania Bucefała, konia Aleksandra, zapewnił mu wszystko, by mógł się on wszechstronnie rozwijać. W wieku siedmiu lat Aleksander trafił pod opiekę Leonidasa, krewnego jego matki, który rozpoczął z nim intensywne treningi. W ich wyniku nabył on umiejętności fizycznych niezbędnych do bycia królem-wojownikiem, takich jak jazdy konnej czy władania mieczem. W wieku 13 lat rozpoczął też trening mentalny. Jego nauczycielem był sam Arystoteles, który uczył go retoryki i literatury oraz zachęcał do interesowania się nauką, medycyną i filozofią. Na dworze królewskim w Pelli, stolicy starożytnej Macedonii, Aleksander poznał też wielu innych mężów stanu, filozofów i artystów, którzy sprawili, że stał się on nad wiek rozwinięty.

Tron macedoński Aleksander objął wcześniej, już w wieku 20 lat, gdyż jego ojciec został zamordowany. Już na początku przyszło mu się mierzyć z trudną sytuacją, bowiem po śmierci Filipa II niektóre greckie miasta zaczęły się buntować. Aleksander zareagował jednak szybko i stanowczo, krwawo tłumiąc powstanie w Tebach, biorąc mieszkańców do niewoli i niszcząc miasto. Sprawilo to, że inne miasta przestraszyły się i nie sprzeciwiały się dalej. Był to nie tylko zabieg strategiczny, ale i prezentacja cech jego charakteru.

Aleksander sformował zorganizowaną w nowatorski sposób armię i ruszył na podbój świata. W ciągu zaledwie 12 lat stworzył państwo obejmujące większość obszarów ówczesnie znanego Grekom świata, pokonując m.in. imperium perskie, największe w tym czasie mocarstwo na Ziemi. Umarł w wieku zaledwie 32 lat z powodu bliżej nie znanej choroby.

Chociaż Aleksander rządził relatywnie niedługo, dokonał bardzo wiele. Jego historia może nauczyć na temat przywództwa wielu rzeczy przydatnych współczesnym liderom, zarówno politycznym, jak i biznesowym.

Miej wizję

Historia Aleksandra pokazała, jak duże znaczenie dla osiągnięcia celów ma posiadanie ściśle określonej wizji i dążenie do jej realizacji. Aleksander od początku dobrze wiedział czego chciał – być władcą wielkiego imperium – i konsekwentnie to realizował. Przy różnych okazjach chętnie to okazywał, np. po przekroczeniu cieśniny Hellespont, wyskoczył z łodzi w pełnym uzbrojeniu i cisnął przed siebie włócznią, by pokazać, że przyjmuje Azję w darze od bogów i zamierza ją zdobyć. Jedynym problemem było to, że nie potrafił wyczuć, kiedy jego zapał przewyższa możliwości innych i powinien zatrzymać się – jego podboje skończyły się w Indiach nie z powodu ograniczonej siły czy zaspokojenia ambicji, ale wraz z wyczerpaniem się ochoty jego żołnierzy do dalszej walki.

Rozwijaj kreatywną strategię w odpowiedzi na działania przeciwników

Aleksander był jednym z najlepszych strategów wszech czasów. Nigdy nie przegrał żadnej bitwy. Zawsze dokonywał szczegółowej rozpoznania motywów działania przeciwnika. Przeprowadzał wnikliwą analizę sytuacji i na polu walki starał się wyciągnąć maksimum korzyści z każdej sposobności, szybko dostosowując się do taktyki oponenta. Wszystkie działania w jego armii były bardzo dobrze skoordynowane i wykonywane ze znakomitym zorganizowaniem i wielką szybkością.

Stwórz zgrany organ wykonawczy

Aleksander zorganizował wokół siebie grupę bliskich współpracowników, którzy pełnili różne funkcje i pomagali mu wykonywać jego władzę w poszczególnych dziedzinach. Zgrany zespół zapewniał mu świetną koordynację działań i pozwalał być bardzo skutecznym na polu bitwy.

Bądź członkiem zespołu, a nie zarządcą

Aleksander starał się być razem ze swoimi żołnierzami, dzieląc ten sam los, co oni. Sypiał w prostym żołnierskim namiocie i jadł to, co inni, stroniąc od luksusu. Gdy jego wojownicy głodowali, robił to razem z nimi. Gdy szli na piechotę, bo im konie padły, on też zsiadał ze swojego. Prowadził ich również do walki z mieczem w dłoni, a nie dowodził z oddali.

Stymuluj innowacyjność

Aleksander zdawał sobie sprawę z roli innowacji i zachęcał do jej rozwijania. Dzięki nowościom organizacyjnym i technicznym jego machina wojenna była najbardziej zaawansowana w swoich czasach. Zwracał on wielką uwagę na wywiad i informacje z niego pochodzące. Był także zainteresowany rozwojem wielu różnych dziedzin nauki niezwiązanych z wojskowością.

Pamiętaj o znaczeniu identyfikacji z grupą

Aleksander miał świetnie rozwinięty system promocji swojego zapału. Był świetnym mówcą i potrafił znakomicie przekonywać żołnierzy. Cechował się wielką charyzmą, często odwoływał się do emocji, mitów, historii i różnych symboli. Sam też je tworzył, np.

przecinając węzeł gordyjski. Dzięki temu żołnierze czuli większą więź z nim i sobą nawzajem i przekonywali się do większych wysiłków niż normalnie by się podjęli.

Zachęcaj i wspieraj naśladowców

Aleksander, mimo wielkiej armii, zwracał dużą uwagę na pojedynczych żołnierzy i ich akty męstwa. Gdy któryś się czymś zasłużył, był publicznie wychwalany. Często Aleksander przywoływał historie dawnych bohaterów dla podkreślenia znaczenia indywidualnego wkładu. Przywiązywał też wagę do potrzeb pojedynczych osób, wizytując i pomagając im. W ten sposób jego żołnierze widzieli, że rola każdego ma znaczenie i warto się starać.

Inwestuj w trening i rozwój

Aleksander spędzał dużo czasu i przeznaczał mnóstwo środków na trening i rozwój. Szkolił nie tylko żołnierzy w danym momencie mu służących, ale zwracał też uwagę na potencjał przyszłych pokoleń, inwestując w kształcenie młodych.

Dostosuj się do lokalnych reguł gry

Aleksander, podbijając dany kraj, wprowadzał tam swoje rządy, które wprawdzie stanowiły odmianę, jednak zawsze były dostosowane do lokalnego systemu. Np. w Egipcie został faraonem, a w Mezopotamii Wielkim Królem. Jego rządy były unifikowane w całym imperium, ale sposób ich wprowadzania zależał od miejscowych zwyczajów. Zawsze jednak starał się rządzić uczciwie. Gdy słyszał, że lokalni urzędnicy działają niezgodnie z prawem, wymieniał ich. Promował też wśród swoich żołnierzy małżeństwa z miejscowymi kobietami, przez co łagodził różnice międzykulturowe.

Korzystaj z tego, co zdobędziesz

Aleksander zdobył ogromne tereny, ale nie zadbał odpowiednio, by czerpać z nich korzyści, jaki by mógł. Zaraz po podbiciu jakiegoś miejsca, ruszał dalej, zając następne. Nie zwracał jednak odpowiednio dużej uwagi do tego, by przystosować swoje posiadłości tak, by móc z nich jak najwięcej zyskać. Wprowadzał pewne działania ujednoczające, które to umożliwiały, jednak nie wykorzystywał swojej szansy. Przez to, choć jego imperium było wielkie, cechowała je też mała stabilność.

Poszukaj następców

Aleksander był tak bardzo skupiony na własnej roli, że nie zwracał uwagi na to, co będzie po nim. Wprawdzie umarł w wieku 32 lat, kiedy często się o tym nie myśli, jednak jego przykład pokazuje, że zawsze warto mieć plan tego, co będzie dalej. W przypadku Aleksandra doprowadziło to do sytuacji, w której po jego śmierci, imperium się rozpadło, bo zostało podzielone między jego generałów.

Nie uzależniaj się od władzy

Aleksander z czasem za bardzo przywiązał się do swojej pozycji. Zaczął dopuszczać tylko własne pochwały, żadnej krytyki. Nie uznawał innych stanowisk. Dopiero bunt żołnierzy w Indiach, którzy odmówili mu dalszego marszu, uświadomił mu, że nie może działać w ten sposób.

Historia Aleksandra Wielkiego daje nam ważną lekcję z przywództwa. Metodami zarządzania wyprzedzał on swoje czasy. Zwracał dużą uwagę na relację ze swoimi podwładnymi i ich indywidualizm. Rozumiał rolę innowacyjności i inwestowania w przyszłość. Dobrze wiedział czego chce i umiał przekonać do tego innych. Dostosowywał się do każdej sytuacji i wyciągał z niej maksimum korzyści. Miał też pewne wady. Za bardzo uzależnił się od władzy i w dążeniu do niej nie zadbał o swojego następcę, ani o wyciągnięcie korzyści z odniesionych zwycięstw. Swoją postawą wciąż daje nam wiele rad, jak powinni postępować przywódcy we wszelakich dziedzinach.

Bibliografia

1. Manfred F. R. Kets de Vries, *"Doing an Alexander": Lessons on Leadership by a Master Conqueror*, INSEAD, 2003.

Artykuł dostępny na licencji:

Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych

Wykorzystując artykuł, podaj autora i źródło newpr.pl (w internecie linkując do nas).